

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

De B. Joanne Lobedavio C. Ordinis S. Francisci Culmzæ In Prussia
Commentarius Prævius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

AUCTORES
I. H.

Mrl. suo Bened., Castellanus in Mrl. Universali, aliique multi, qui etiam post editas probeque perspectas Urbani VIII de Sanctorum veneratione Bullas Goswinum titulo Beati decorarunt. Quid? quod etiam Sanctum eum vocant Sammarthani Galliae Christ. tom. 3, pag. 73, Papebrochius tom. 2 Martii pag. 752, uti et auctores Annalium Benedict. Paris. 1739 tom. 6, pag. 748, qui sane ab hujusmodi titulo Goswino attribuendo abstinuissent, nisi ipsis de illius cultu, Urbani Bullis centum saltem annis antiquiore, persuasum fuisset. Tandem Commentarium hunc claudat insigne elogium, quo beatus noster Abbas celebratur in Historia Sanctorum Gallo-Flandriae, quae anno seculi proxime elapsi

trigesimo octavo, auctore Martino l'Hermite presbytero, Duaci prodit in lucem. Ita habet pag. 292: B. Goswinus, juventutis patronus, scientia coronatus, omni virtutum genere decoratus; novus Samuel, angelus tabernaculi, arca cherubinus, Pharos et fax lucentis charitatis et doctrinae ardentis, qui inter tenebrosarum passionum tumultus illustrat dulcem Religionis portum, quo appellat sapientia: verus haes gloriæ S. Amati, honor baculi pastoralis, seculi Thaumaturgus. Si quæ præterea ad stabiliendum magis B. Goswini cultum occurrerint, ea vel in Addendis ad hunc tomum aliove opportuno loco lectoris oculis exhibebimus, adhærentes interim in omnibus Protestationi, singulis Operis nostri tomis præfigi consuevit.

DE B. JOANNE LOBEDAVIO C.

ORDINIS S. FRANCISCI

B

CULMÆ IN PRUSSIA

E

COMMENTARIUS PRÆVIUS

§ I. Beati patria, tempus emortuale, virtutes quædam.

ANNO
MCCCLXIV.
Beati tempus natale
est incertum;

Thoronium, aliis Torunia, indigenis Germanisque Thorn et Thourn, nobile regie Prussiae emporium, Vistulae fluvio adjacens, mundo dedit Franciscani hoc Ordinis decus, Joannem Lobedavium, quem multi a loco natali Joannem de Thoronio et Prutenum, alii a patre Loberdancum, Lobedanum alii, plerique autem, quos hic sequimur, Lobedavium appellant; quo pariter insignitur nomine a Frederico Schembeco presbytero, qui anno elapsi seculi trigesimo octavo vitam ejus ex antiquis de illo traditionibus et inquisitionibus ab aliquot episcopis Culmensibus et Pomesaniae expresse factis, collectam idiomate Polonico Thorunii edidit, in qua honestis dumtaxat parentibus ortum scribit, nihil de patris matrisve appellatione adjiciens. Sed neque certum aliquid de anno, quo in lucem fuerit editur, vel ex laudato Schembeco, vel ex Waddingo, aliisque Seraphicæ familiae Scriploribus, etiam in assignando felicitis ejus obitus tempore, ut videbimus statim, inter sese dissentientibus, habemus: unum tamen illud ex assignato notivitalis loco statui tuto potest, natum non fuisse Joannem ante annum 1231, quo, teste Dlugosso lib. vi Hist. Polon., Ordinis Teutonici equites, jam quinquennio ante in Prussiam evocati, Thoronium condiderunt; nisi forte eodem loci villa pagusve ejusdem nominis exstiterit, in quo ante annum 1231 sit natus.

in emortuali
non conveni-
unt scripto-
res,

2 De anno Beati nostri emortuali inter Scriptores non convenire, jam innui: Arturus enim a Monasterio, quem in Menologio sequitur Hueberus annunciat eum in Martyrologio suo Franciscano ad diem XXI Junii, tamquam ipsi emortualem, citantque ambo Waddingi Annales ad annum MCCXXI. Verum volenti mihi ac revolventi assignatum Annalium Minorum editorem non modo nulla diei istius mentio, sed ne de anno

quidem, quo Joannes obierit, determinatum quid occurrit, cum ibidem in Additionibus num. XII, B. Joannem circa hunc annum (MCCXXI) decessisse dumtaxat pronunciet. R. P. Antonius Melissanus de Macro in Supplemento, quod ad annum MCCCLXIV Waddingi Annalibus subjicit, num. 2, citans Mart. Baron. in Catal. SS. Ord., remque accuratius tractans, hæc habet: Frater Petrus Basztin.... Uratislaviae hoc anno (MCCCLXIV) in festo B. P. N. Francisci Prima comitia provincialia tenuit: quando B. P. Joannes Lobedau, patria Thoruniensis, Culmæ paucis post diebus spiritum celo reddidit..... Quamobrem errat Rodulphus (in Hist. Seraphica fol. 323 verso) qui ait, Joannem Lobedau obiisse anno MDXXVII die VII Februarii: nec temporis metam attingit Waddingus in suis Additionibus, superius citatis. Tum quibusdam, ad Beati Vitam, Miracula et Cultum spectantibus, interjectis, ita numerum 3 exorditur, prædicta confirmaturus: Eodem igitur anno, ut prædiximus quo Petrus Basztin comitia provincialia Uratislaviae in festo S. P. Francisci celebrabat, quinque post dies Joannes Lobedau, consummato præsentis vitæ cursu, ad breviam æternæ beatitudinis in cælo gloriose pervenit.

3 Scriptorem hunc præcesserat Schembecus citatus, qui in Vita Polonica, quam Latine versam huic Commentario subnectemus, felicem B. Joannis obitum nono pariter Octobris diei anni MCCCLXIV adscribit. Atque horum quidem auctoritate adducti, Beatum hunc anno 1264 obiisse remur, eumque hodie referimus, qui etiam illum a Papebrochio tom. 7 Maii fol. 608 col. 2 his verbis remisum invenimus: Joannes Pruthenus in Martyrologio Franciscano relatus 21 Junii in Vita ad hoc nostro autore edita dicitur obiisse anno MCCCLXIV die 9 Octobris, quando ipsam dabimus. Den-
sioribus

A stioribus adhuc tenebris involutum est tempus, quo, remisso secularibus negotiis nuncio, ad Franciscanos se receperit B. Joannes, nemine auctorum, quos quidem videre licuit, quidquam certi de eo afferente. Ex eorum tamen scriptis manifeste colligitur, id ante annum MCCXXXIX contingere non potuisse: primum enim ex Schembeco liquet, post exstructa Patribus Franciscanis Thorunii et Culmzæ monasteria Beatum nostrum ad eos confugisse; deinde etiam ex aliis constat, Thorunium anno MCCXXXIX, postea et Culmzam laudatos Patres admisisse.

se religioni
dedit, defi-
niri potest.

4 Hac de re Waddingus in Annalibus ad annum supra citatum scribit: Toruniae etiam in Prussia hoc anno concessa Minoribus a Pomponio Magistorum Cruciferorum area ad suum monasterium exaedificandum. Melissanus vero hic in suppl. num. 4 habet: Pomo de Hosterno, sextus Magister Cruciferorum, monasterium et ecclesiam sub titulo beatae Mariae Virginis Thorunii fundavit Fratribus Minoribus, et aream ad inhabitandum iisdem concessit. Rodolphus denique Tossinianensis lib. 2 Hist. Seraph. relig. fol. 291 hæc memorat: Custodia Prussiae habet. . . . locum de Culmen, locum Toruniae,

B ubi est monasterium, quod extruxit Pompo, Magister Cruciferorum, qui aream ad habitandum Fratribus primo concessit anno MCCXXXIX. Addi his possunt, quæ scribit Dlugossus in Historia Polonica lib. 6 in hunc modum: Sub eodem quoque tempore (anno MCCXXXIV) idem Pompinus, alias Pompo, Prussiae Magister, conventum et monasterium Fratrum Minorum in Thorun, sub titulo S. Mariæ Virginis erigit, et Fratribus Minoribus aream ad habitandum assignavit. Jam vero, teste Schembeco, B. Joannes Ordinem S. Francisci, qui Thorunium prius anno MCCXXXIX, postea et Culmzam venerat, ingressus est. Unde licet definiti tempus, quo religioni se Beatus noster dederit, omnino non possit, constat tamen, quod supra asserui, illud non ante annum MCCXXXIX fieri potuisse. Porro hic obiter Lectorem moneam oportet, errare Auctores præfatos, si ea tempestate Pomponem de Hosterno (alii aliter eum nominant) Generalem Ordinis Teutonici Magistrum fuisse velint, cum is anno dumtaxat MCCXIII supremo istius Ordinis Magisterio fuerit admotus, ut habet Sommersbergius in Scriptoribus de rebus Silesiacis tom. 2, fol. 172. Modo ad Beatum revertamur.

jejunagium
tantum huius
betur virtutum
notitia.

C 5 In colligendis et ad posteros transmittendis gestis illius et ab eo tam ante, quam post obitum patris miraculis, mirum, quam jejunii sint Minorum Annalistas, qui omnes fere, invicem describentes, generalem tantummodo de virtutibus ejus, et obtentis illius interventu a propitio Numine beneficiis notitiam subministrant, unam si excipias, eamque prorsus admirabilem cum Servatore nostro ejusque Matre sanctissima, crebro illi sub pueri matronæque forma apparentibus, familiaritatem, quam infra in illius Vita amplius relata invenies. Ad eximium in S. Theologia Doctoratus gradum Joannem fuisse evehctum, unus, quod sciam, memorat Antonius Melissanus loco jam sæpius citato: quod ei decus non a moderatoribus palæstræ publicæ, quam tum temporis in Prussia (vide Baudrandum tom. 2 Geographiæ, fol. 431, ubi totius orbis Academiæ exhibet) floruisse, non arbitror, sed ab Ordinis sui Patribus fuerit collatum; si tamen in viro, humillima quæque sectanti, locum revera habuerit. In eo autem omnes præter Tossinianensem,

quem in Hist. Seraph. Beati obitum anno MDXXVII perperam affixisse, jam monui, conveniunt, B. Joannem sanctæ Jutta (medio illa a Culmzensi civitate milliari syltas incolebat, unde frequenter Sacramentorum suscipiendorum causa se Culmzam conferebat; ut habet ejus Vita tom. 7 Maii fol. 606) confessarium et in spiritualibus directorem aliquando fuisse, atque in divini verbi prædicatione indefesso usque zelo, et orationis contemplationisque studio arsisse singulari.

§ II. Antiquus Beati cultus, hujus innovatio, Vita edenda.

E narratæ jam statim virtutes, variaque ad ejus Antiqui tumulum patrata prodigia tantam Beato nostro cum apud suos, tum apud externos sanctimoniam famam conciliarunt, ut tempestive, inquit Vitæ auctor, ossa ejus sancta e primo, in quo honorifice condita fuerant, sepulcro extracta, et in tumbulam, aureis ornata stellulis, translata et deposita fuerint, extracto ei præterea infra eadem Eucharistiæ juxta altare princeps monumento E novo, ferreis cancellis tegumenti loco ocluso, illiusque effigie omnium venerationi publice in templo exposita. Quo cum undique afflictorum hominum multitudo frequenter conflueret, ac promptam sæpius in necessitatibus Beati opem experiretur, ab episcopo totoque civitatis clero inter præcipuos Prussiae patronos relatus, ejusque imagini Culmza in Cathedrali etiam ecclesia locus honorificus cum insigni inscriptione assignatus est. Alia ab hac et antiqua B. Joannis effigies in sacello, ubi S. Jutta creditur sepulta, meridiem versus anno superioris seculi vigesimo septimo parieti appensa conspiciebatur. Tabula erat 12 palmos alta, cujus locum medium S. Jutta, latus vero dexterum B. Dorothea vidua Pruthena, sinistrum denique occupabat B. Joannes, una librum altera manu ardentem facem protendens, cum ejusmodi epigraphe, ab antiquis Culmensis ecclesiæ episcopis, inquit Schembecus in Vita S. Jutta, apposita ecclesiis particularibus exemplum:

Prussia tam divos gaude observare Patronos,

Et sacra purpureis ossa reconde locis:

Ne pestem, ferrumque, famem patiaris et Fignem;

Horum subsidio tuta sed esse queas.

7 Hos versus, lignæ tabellæ inscriptos, quod Beati cultus non multum admodum vetustatis præ se ferre quibusdam forte videbantur, Sigismundus III, Poloniae rex, in castris sub Thesinia commorans, ad se deferri, examinarique jussit. Quod dum hujusmodi rerum periti summa cura exequuntur, deprehensi sunt tertium fuisse invocati. Qua re, tamquam evidenti antiqui erga prælaudatos Sanctos cultus demonstratione, rex pius vehementer gravisus est, teste Schembeco, qui præsens tunc aderat. Habuit igitur Beatus noster aliquot seculis (ut legitur in Vita) annis, putem, circiter trecentis, insigne cum aliis Prussiae Patronis in Culmzensi ecclesia cultum, in quem præcipue hic fuit inquirendum; habuit geminis in templis expositas hominum venerationi imagines suas, quarum etiam quædam antiquissimæ, hæreticorum furori, de quo postea, subtractæ, in eadem ecclesia cathedrali elapso seculo senescente parietibus affixæ videbantur, prout colligere est ex adjectis

AUCTOR
I. II

jectis Vitæ Polonicæ literis, quas sub legitima attestatione atque sigillo reverendissimi Thomæ Szule, præpositi cathedralis, et Lubaviensis vicarii in spiritualibus, atque officialis Culmensis generalis ad Daniëlem Papebrochium olim una cum Vita Thorunio transmisit Joannes Hanster sacerdos, Thorunii ea tempestate concionator Germanicus, quasque hic integras subijcere, operæ pretium duco. Ita habent: Thomas Szule etc. Universis et singulis, quorum interest, notum facimus, presentatam nobis fuisse ab adm. R. P. Joanne Hansler, Societatis Jesu collegii Thorunensis Germanico concionatore, Vitam beati Lobedau, Ordinis S. Francisci, Patroni Prussia, typo expressam, supplicatumque nobis esse, ut ad meliorem fidem eorum, quæ hic exprimuntur, approbationem Officii addere non gravemur. Nos igitur optimam habentes scientiam de omnibus his, quæ de Beato prædicto scribuntur, sic vel ipsis tabulis antiquissimis et imaginibus in ecclesia cathedrali Culmensi ad parietes affixis testantibus, intro contenta omnia, tanquam vera approbata et ratificanda censuimus, prout approbamus et ratificamus præsentibus. Quas ad majus robur manu propria subscriptas sigillo Officii communiri censuimus. Datum Culmæ die decima Februarii anno Dni MDCLXXX. Thomas Szule etc.

publica devotione.

8 Neque his solum antiquus Beati cultus stabilitur, sed etiam non mediocriter confirmatur is, quæ Schembecus idiome Polonico ejus Vitæ subnexuit. Horum aliud, Devotio ad istum Sanctum dicitur, aliud Hymnus est in ejusdem honorem concinnatus cum gemina Oratione. Utrique a nobili Polono, Vitæ interprete, de quo sub finem Commentarii, in Latinum versa sic sonant:

DEVOTIO AD ISTUM SANCTUM.

I. Cum Dominus contumeliam in te immiserit, illam patienter suscipe pro aliis peccatis tuis, et hujus Sancti intercessionem implora, ut ab illa libereris.

II. Cum te aquæ commiseris, invoca illum, rogando a Domino prosperitatem.

III. Velificando cantilenam de illo mane et post meridiem cantes, vel die aliquoties AVE MARIA.

IV. Dum tempestas increbrescit, ipsius pete auxilium cum magna fiducia.

V. Navigans visites eum Culmæ, vel transiens ter PATER et AVE cum eleemosyna, in honorem Dei, offeres: vel jejunabis die illo, vel quocumque alio semel in hebdomada, quamdiu super aquas fueris.

VI. Tempore Veris et autumnii ora pro navigantibus, et in die memoriæ hujus Sancti fac opus aliquod bonum pro errantibus in fide.

Hymne,

9 Hymnus porro metro Sapphico, non omnino eleganti, eo Polonico redditus, et subdita huic Oratio duplex his verbis concipiuntur:

HYMNUS.

O Decus Culmæ, pretiosa salve
Gemma Thoruni superans pyropos;
Sis memor nostri, sociate Divis

Dive Joannes.

Gestit ardentem geminans honores
Urbs, tuo quando celebratur ortu;
Nec potest vitæ meritas silere

Patria laudes.

Fortiter, quidquid tibi sors sponndit
Blanda, sprevisi; remeare mundum

Imparem tantæ generositati

Calce facessis.

Pauperem pauper Dominum secutus,

Bella quo sæculo melior parares,

Quo Deus suasit sequeris, paterna

Limina linquens.

Ille Francisci voluit cohortis

Miles ut esses, ubi verecundi

Cordis exemplo pia dux sub illo

Bella gerebas.

Labarum numquam tibi fraudulentus

Hostis extorsit, sed ad usque mortem

Victor augusto nitidum sepulchro

Inseruisti.

Ad quod accurrens populus precando

Gratiam semper facilem reportat,

Et satis nunquam repetenda verbis

Gaudia sentit.

Navitas noctu pelagus secantes

Ducis ad portum cynosura lucens,

Atque inoffenso tribuis procellas

Scindere cursu.

10 Thetidos qui nunc gremium pererrant.

Et Dei nomen celebrant coluntque,

Duc, et ad lares facias secunda.

Puppe reverti.

Alleves cimbam scelerum gravatam

Mole, nec ventis rapienda mitte

Vela, sed cunctis scopulis benignus

Deme vagantem.

Nostra spes in te, veniaque nobis

Sit tuæ clavus, peregrina quando

Cymba se sistet, facito securum *

Scandere portum.

ORATIO.

Deus, qui servum tuum Joannem de Thorunio a calumniis mirabiliter liberatum, auxilio hominum super aquas degentium singulariter celebratum voluisti, concede quæsumus, ut omnes calumniae pressi, et navigantes illius intercessionem ab omni malo in anima et corpore liberemur. Per Dominum nostrum etc.

ALIA.

Deus, cujus obedientiæ aquæ et venti semper subjacent, tribue per intercessionem servi tui Joannis Thoruniensis omnibus navigantibus prospere eo, quo tendunt, pervenire, et ad domos suas cum gaudio reverti. Per Dominum nostrum etc. Amen.

11 *An autem memoratæ Devotionis et Hymni celebrati cum Orationibus jam ante tempora, quibus Heterodoxi in Prussia Sanctorum cultum, eorumque imagines abolitum venerint, usus et recitatio inter fideles invaluerint, quis certo edicat? Puto equidem, Devotionem illam antiquitus apud Culmenses præsertim locum habuisse, licet forte non ante seculum XVII jam adolescens in ordinem digesta, et Polonicis typis cum subjuncto Hymno edita fuerit. Ut ut est, certe ex his et vetustis B. Joannis imaginibus constare, quibus colliges, diem aliquem, forte hodiernum, celebrandæ illius memoriæ assignatum, eique peculiarem a navigantibus et periclitantibus in mari, ubi sæpius illius adjutorium non sine prodigiis fuerant experti, venerationem delatam fuisse. Quod postremum maxime confirmat præfixus Vitæ illustris hujusmodi titulus.*

LUMEN

In tenebris errorum atque ærumnarum
Exemplo vitæ, doctrina antiqua, et orationis
Auxilio, egentibus lucens in Prussia

BEATUS

D

Orationibus

E

* beatus

F celebrati

A

BEATUS
JOANNES LOBEDAW

THORUNENSIS

Religiosus sancti Francisci Sacerdos,
Unus ex vetustis SS. Patronorum Prussiae,
S. Juttæ de Sangerhausen olim confessarius,

NAUTARUM

Aliorumque navigantium singularis Patronus,

Culmæ in civitate episcopali Prussiae

Apud Fratres Religionis suæ requiescens
Miraculis clarus,

Nunc post recentem antiquæ erga illum De-
votionis renovationem

Fusius secundo descriptus.

solemnis

12 Viguerat porro vetustissima Culmensium, aliorumque erga Beatum veneratio, donec seculo XVI furibunda Lutherianorum hæresis in sacra quævis sacrilegas manus injicere, et ædem D. Jacobo sacram, in quæ B. Joannis ossa servabantur, in stabulum convertere non reformidavit, Patresque Franciscanos post ludibria varia monasterium suum deserere atque alio commigrare coegerit. Quibus quidem impiis hæreticorum machinationibus primævis ille B. Lobedavii cultus adeo fere ex hominum memoria fuit deletus, ut prædicti Patres auctoritate illustrissimi Petri Kostka (Paulum eum vocat Christophorus Hartknoch in Selectis Dissert. de rebus Prussicis, Dissert. 14, dicitque, illum anno MDLXXIV ab Henrico rege istius Cathedræ præsulem fuisse designatum) ex Polonia Culmam accersiti, et antiquo Ordinis sui monasterio restituti, non prius in Beati notitiam decernerent, quam casa impie ab hæreticis fabula de Joanne quodam mercatore, in templo cathedrali olim sepulto, ansam iis præbuerit tam solerter ex senioribus Culmæ incolis de B. Joanne, ejusque sepulchrali loco inquirendi, ut tandem sub pavimento novi templi fragmenta quædam ornata stellulis tumbule, et confusa sub eis ossa repererint, variisque exinde pro innovanda Beati veneratione informationes (ut vocant) confecerint obtulerintque. Quod cum sæpius, sed irritò semper labore, Patres illi fuerant aggressi, demum, eardescente quorundam Canonicorum et aliarum illustrium personarum pietate, Decretum pro Beati veneratione renovanda juxta Bullas Pontificis Urbani VIII ab illustr. Joanne Lipski, a Culmensi et Pomesania cathedra ad archiepiscopatum Gnesnensem tunc temporis designato, latum est trigesima Octobris die anni 1638, statimque die sequenti, qui Dominicus erat, in templo PP. Franciscanorum celebrato prius Sacro, et audita de processu hujus negotii concione, præfatus Præsul decretum illud executioni mandari, ac Beati effigiem populi generationi rursus exponi jussit.

restauratio.

18 Mox, ut ad restauratum tam solenniter B. Joannis cultum Culmensium aliorumque animi ferventius incenderentur, laudatus sæpius Fredericus Schembecus, jam ante, quas de Joannis sanctitate aliquot Culmenses et Pomesaniae Antistites instiluerant, inquisitiones operose scrutatus, ex iis et antiquis de Beato in Prussia traditionibus brevem illius Vitam sermone Polonico conscripsit, ediditque Thorunii eodem anno 1638. Hanc deinde ad majores nostros a Joanne Hanster presbytero transmissam latinitate donandam curarunt anno 1682, quo tempore Lovanii degabant prænobiles domini Andreas Vincentius Ustrzycki e præclara Poloniæ familia oriundus,

et Jacobus Sznetla natione Pruthenus. Horum prior Polonicam Vitam in sermonem Latinum transtulit, nihil addens aut immutans, prout manu propria et oblato juramento testatur: posterior vero Latinum, diligenter relectum et cum Polonico accurate collatum, ab authentico suo in re nulla differre, asserit, idque jure pariter jurando, si opus sit, corroboraturum se, scribit Lovanio XIV Julii anni 1682. Porro monendus est Lector, Culmam fere ab interprete pro Culmza seu Culmenza perperam poni: hic enim, quo jam a seculo XIII Henricus II Culmensium antistes episcopalem Cathedram, dimissa Culma seu Culmia, transtulerat, in monasterio Franciscanorum B. Joannes terræ mandatus est. Plura huc spectantia exhibet Papebrochius in principio Commentarii ad Vitam. S. Juttæ tom. VII Maii fol. 602.

AUCTOR
I. H.

VITA

Ex Polonico P. Freder. Schembek
Interprete prænob. D. Andrea
Ustrzycki Polono.

CAPUT I.

B. Joannis patria, vita religiosa,
obitus, initium cultus.

Thorunium civitas regia in districtu et episcopatu Culmensi a, in Prussia celeberrima, etsi multum claret propter complura sua decora, quæ habet tam ex rebus temporalibus, quam ex thesauro spirituali Reliquiarum SS. Jerusalem illuc a Cruciferis b advectarum, et ex devotione erga illas populi Catholici inter A catholicos; singulariter tamen gloriatur B. Joannis Minoritæ presbyteri nativitate. Hic ex parentibus honestis ibidem ortus, et in timore Dei ab illis educatus, ubi adolevit sublimi et insigni ingenio, ex portu hujus terrestris civitatis, ad portum æternæ illius et cælestis cor et mentem suam sæpe elevavit, et a Spiritu sancto illuminatus cognovit, omne temporale bonum simile esse aquis transeuntibus, ad quas c morabatur. Ab altera vero parte habebat præ oculis promissum Domini d in hoc et in altero mundo Matt. 19, 29, cuius patrem et matrem, domesticos, et quicquid possedit, derelinquenti: et quod status religiosus cum votis suis sit, et fuerit inventum Spiritus sancti, et non commentum humanum, ideo parentes, domum, et id, quod super terram habere potuit, Dei causa libenter dereliquit, et Ordinem S. Francisci, qui Thorunium e prius anno MCCXXXIX, postea et Culmam ex Saxonia venerat, ingressus est, ibi f secundum regulam illam vivens Fratribus suæ religionis magnarum virtutum præluxit exemplis, et procurandæ secularium hominum salutis insignis doctrina variis modis mirifice studuit.

Natus Tho-
runii

F

varis virtu-
tibus ac mira

g